

College van burgemeester en wethouders

Besluit

GOEDGEKEURD

Vergadering van 22 november 2022

Team Welzijn

2022_BW_00510

Regenboogagenda 2022-2025 - Besluitvormend

Zaaknummer: 430185

Portefeuillehouder: Eva Boswinkel

Openbaar

Ja

Embargo

Nee

Samenstelling

Aanwezig:

mevrouw Annemieke Vermeulen, Burgemeester; mevrouw Eva Boswinkel, Wethouder; de heer Rick Verschure, Wethouder; de heer Jasper Bloem, Wethouder; de heer Sjoerd Wannet, Wethouder; mevrouw Monique Stouten, Gemeentesecretaris; mevrouw Anja de Rouw, Adjunct-secretaris

Besluit

Besluitpunt 1

Het college besluit kennis te nemen van de Regenboogagenda 2022-2025 en het presidium voor te stellen deze te bespreken in een forum(special).

Motivering

Inleiding

In 2017 heeft de gemeente Zutphen zich uitgeroepen tot regenbooggemeente. Dit is een gemeente die zich actief inzet voor de acceptatie van lhbtq+'ers en hier beleid voor ontwikkelt. Het initiatief hiervoor kwam vanuit de initiatiefgroep LHBTI+. Deze groep bestond uit gemeenteraadsleden uit diverse fracties en de ambassadeurs van het COC in Zutphen.

In de zomer van 2021 heeft de initiatiefgroep haar plan van aanpak overgedragen aan het college, met als opdracht om een uitvoeringsagenda op te stellen. Hier is het afgelopen jaar hard aan gewerkt, en het resultaat is een concept Regenboogagenda 2022-2025.

De Regenboogagenda is een co-productie van Your Pride, (de Zutphense ambassadeur van) COC Deventer en de gemeente Zutphen. De thema's uit het plan van aanpak van de initiatiefgroep zijn hier ook in opgenomen. Omdat de agenda in concept klaar is, wil het college deze graag ter bespreking voorleggen in een forum(special) Regenbooggemeente.

Beoogd effect

Het verbeteren van de sociale en fysieke veiligheid van lhbtq+'ers.

Argumenten

1.1 De raad heeft het college de opdracht gegeven om een uitvoeringsagenda op te stellen en deze aan de raad voor te leggen.

De Regenboogagenda 2022-2025 geeft gehoor aan de wens om tot een uitvoeringsagenda lhbtq+ te komen. Het organiseren van een forum(special) biedt het forum de gelegenheid om de Regenboogagenda aan te scherpen.

1.2 Het college vindt het belangrijk dat iedereen zich in Zutphen thuisvoelt, mee kan doen en dat niemand buitengesloten wordt.

Voor veel mensen is dit geen vanzelfsprekendheid. Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat lhbtq+'ers zich vaker onveilig voelen, buitengesloten worden en met vooroordelen te maken krijgen dan mensen die niet tot deze groep behoren.

Kanttelingen

De actiepunten van de agenda lopen tot eind 2023, hoewel deze agenda een doorlooptijd tot 2025 heeft.

Hier is bewust voor gekozen, omdat het moeilijk te voorzien is welke maatschappelijke vraagstukken relevant zijn in 2024 en 2025. Door dit deel van de planning open te laten is er ruimte voor tussentijdse bijstuurmomenten en blijft de Regenboogagenda langer relevant.

Communicatie

De Regenboogagenda wordt ter bespreking aan de raad voorgelegd. Het tussentijds bijstellen van de Regenboogagenda tijdens de doorlooptijd kan ook tijdens nader te plannen forumavonden.

Evaluatie

De raad wordt halfjaarlijks op de hoogte gehouden over de voortgang van de Regenboogagenda.

Financiën

Vanaf 2023 heeft de raad jaarlijks €15.000 in de begroting beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de Regenboogagenda en het bevorderen van inclusie. Daarnaast is vanuit het RIVM een subsidie van €10.000 toegekend voor de periode van juli 2022 t/m juni 2023 voor het starten van de pilot SchoolsOUT.

Risico's

Geen.

Personele consequenties

Geen.

Bijlagen

-
1. Concept Regenboogagenda 2022-2025.pdf

Regenboogagenda Zutphen 2022-2025

Versie 9 november 2022

Samenvatting

Voor u ligt de regenboogagenda 2022-2025. Deze agenda is opgesteld in samenwerking met de Zutphense ambassadeur vanuit COC Deventer en Your Pride. Met deze organisaties worden korte lijntjes onderhouden, zodat de agenda tijdens de looptijd bijgestuurd kan worden wanneer dat nodig blijkt. Daarnaast zijn deze organisaties sparringpartners en zijn zij ook (geregeld) betrokken bij het opzetten en uitvoeren van de activiteiten.

De gemeente Zutphen vindt het belangrijk dat iedereen zich thuisvoelt, mee kan doen en dat niemand buitengesloten wordt. Dit is (nog) niet voor alle lhbtq+ inwoners een vanzelfsprekendheid.

Het doel van de regenboogagenda is het normaliseren van lhbtq+ en het verbeteren van de (sociale) veiligheid voor deze groep. Dit zal in eerste instantie worden gedaan door acties uit te zetten op de volgende vier deelgebieden:

- Gemeentelijke organisatie, veiligheid en zichtbaarheid
- Jongeren en onderwijs
- Sport
- Zorg, welzijn en ouderen

Voor het uitvoeren van het plan van aanpak zijn een zestal uitgangspunten voor de gemeente opgesteld:

Uitgangspunten uitvoering regenboogagenda

1. De gemeente is zichtbaar een regenbooggemeente en draagt zich als zodanig uit, zowel in de publieke ruimte als online.
2. De gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de sociale veiligheid van lhbtq+'ers en pakt waar nodig de rol van aanjager of verbinder.
3. De gemeente zorgt ervoor dat lhbtq+ structureel op de agenda blijft staan, zowel intern als bij externe partners. Hierbij kan gedacht worden aan scholen, sportverenigingen, zorgorganisaties en maatschappelijke partners.
4. De gemeente is onderdeel van het leernetwerk lhbtq+ van de provincies Gelderland en Overijssel en onderhoudt actief contact met buurgemeentes over het onderwerp.
5. De gemeente blijft middels een jaarlijks regenbooggesprek in gesprek over lhbtq+, met zowel inwoners als maatschappelijke organisaties.
6. Daar waar het aan de orde is wordt verder gekeken dan lhbtq+'ers, naar andere groepen die in een vergelijkbare positie verkeren.
7. De gemeente ziet toe op de voortgang van de uitvoering van de regenboogagenda en informeert de gemeenteraad hier twee keer per jaar over.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	5
1.1 Ambitie	5
1.2 Aanloop naar de Zutphense regenboogagenda	5
Initiatiefgroep LHBTI+ (2017-2021)	5
Onderzoek veiligheid LHBTI+ jongeren (2021)	6
Regenboogstembusakkoord (2022)	6
1.3 Leeswijzer	6
2. Partnerschap in Zutphen regenbooggemeente	7
2.1 COC Deventer	7
2.2 Your Pride	7
2.3 Kennispartners in en rondom Zutphen	8
GGD Noord- en Oost-Gelderland	8
Antidiscriminatievoorziening Art. 1.....	8
Movisie	8
John Blankenstein Foundation	8
3. Plan van aanpak 2022-2025	9
3.1 Gemeentelijke organisatie	9
Veiligheid	10
Vlagdagen	10
3.2 Jongeren en onderwijs	10
GSA's.....	11
SchoolsOUT	12
3.3 Sport	13
3.4 Zorg, welzijn en ouderen	14
4. Financiën	15
Overzicht financiële middelen t.b.v. lhbtqi+ en inclusie	15
Inzet gemeentelijke middelen	15
5. Planning	16
5.1 Gemeentelijke organisatie	16
5.2 Jongeren en onderwijs	16
5.3 Sport	17
5.4 Zorg, welzijn en ouderen	17
5.5 Vlagdagen	17

Bijlage 1: Themadagen	18
Themadagen.....	18
IDAHOT	18
Coming-Out dag.....	18
Paarse Vrijdag.....	18
Bijlage 2: Raming kosten SchoolsOUT	19

1. Inleiding

De gemeente Zutphen vindt het belangrijk dat iedereen zich thuisvoelt, mee kan doen en dat niemand buitengesloten wordt. Dit is (nog) niet voor alle inwoners een vanzelfsprekendheid.

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) blijkt dat mensen die zich als lhbtq+¹ identificeren zich vaker onveilig voelen, buitengesloten worden en met vooroordelen te maken krijgen dan mensen die niet tot deze groep behoren. Op basis van dit zelfde onderzoek wordt aangenomen dat ongeveer vier tot zeven procent van de Nederlandse bevolking zich als lhbtq+ identificeert². Voor de gemeente Zutphen zou dit betekenen dat naar schatting 1900 tot 3200 inwoners tot deze groep behoren (op basis van 48.372 inwoners op 1 januari 2022).

Het is voor de gemeente belangrijk om in actie te komen en actief regenboogbeleid te formuleren en uit te voeren, zodat de (sociale) veiligheid voor deze inwoners verbeterd wordt. Het regenboogbeleid is gebundeld in de vorm van een regenboogagenda. Deze agenda is een co-productie van de gemeente en de lokale lhbtq+ organisaties COC Deventer (waar Zutphen onder valt) en Your Pride.

1.1 Ambitie

Het doel van de regenboogagenda is het normaliseren van lhbtq+ en het verbeteren van de (sociale) veiligheid van deze groep. Dit zal worden gedaan door middel van acties op de volgende vier pijlers:

- Gemeentelijke organisatie, veiligheid en zichtbaarheid
- Jongeren en onderwijs
- Sport
- Zorg, welzijn en ouderen

Door korte lijnen te onderhouden met zowel COC Deventer als Your Pride kan de koers van de regenboogagenda tijdens de looptijd gemakkelijk bijgesteld worden, zodat er altijd aangehaakt kan worden op relevante maatschappelijke ontwikkelingen.

1.2 Aanloop naar de Zutphense regenboogagenda

In 2017 heeft de gemeente Zutphen de intentieverklaring regenboogsteden ondertekend. Met het ondertekenen hiervan heeft Zutphen zich uitgeroepen tot regenbooggemeente. Dit is een gemeente die zich actief inzet voor de acceptatie van lhbtq+'ers.

Initiatiefgroep LHBTI+ (2017-2021)

Het initiatief voor het ondertekenen van de intentieverklaring kwam destijds vanuit de initiatiefgroep LHBTI+. Deze groep bestond uit gemeenteraadsleden uit diverse fracties (GroenLinks, D66, VVD en later CDA) en de ambassadeurs van het COC in Zutphen. Vanuit deze groep werden diverse initiatieven georganiseerd onder het vaandel "Café Inclusief". Tijdens deze bijeenkomsten werd het gesprek aangegaan rondom thema's zoals bijvoorbeeld het lhbtq+ alfabet en lhbtq+ en sport. In Zutphen zijn ook een korte tijd ontmoetingsavonden voor lhbtq+'ers georganiseerd in de binnenstad.

In de zomer van 2021 heeft de initiatiefgroep haar Plan van aanpak overgedragen aan het college van Burgemeester & Wethouders. In dit plan staan belangrijke thema's op het gebied van lhbtq+ beleid

¹ In afstemming met COC en Your Pride wordt de afkorting lhbtq+ gehanteerd.

² Kuyper, L. (2018). LHBT-monitor 2018. <https://www.scp.nl/publicaties/monitors/2018/11/21/lhbt-monitor-2018>.

en een voorzet voor de te zetten vervolgstappen. Deze thema's zijn meegenomen bij het opstellen van de regenboogagenda 2022-2025.

Onderzoek veiligheid LHBTI+ jongeren (2021)

Tussen september 2020 en februari 2021 is onderzoek gedaan naar de veiligheid van lhbtqi+ jongeren (t/m 28 jaar) in de gemeente Zutphen. In totaal hebben hier 71 jongeren aan bijgedragen die in Zutphen wonen, op school zitten, werken en/of uitgaan. De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn dat op het gebied van voorlichting op school, veiligheid op straat en zichtbaarheid vanuit de gemeente nog veel winst geboekt kan worden. Ook kwam duidelijk de behoefte aan een veilige ontmoetingsplek voor de doelgroep naar voren.

Regenboogstembusakkoord (2022)

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 hebben alle politieke partijen het Regenboogstembusakkoord ondertekend. Hierin onderschrijven zij zich in te zetten voor een inclusief Zutphen, met als aandachtspunten lhbtqi+ jongeren en een inclusief gemeentelijk beleid.

1.3 Leeswijzer

In dit eerste hoofdstuk is kort de Zutphense context en de aanloop naar deze regenboogagenda beschreven. In hoofdstuk 2 zullen de lokale en regionale partijen die in Zutphen actief zijn aan bod komen. Hierna volgt hoofdstuk 3, waarin het plan van aanpak voor 2022-2025 aan de hand van de eerdergenoemde vier thema's uiteengezet wordt. In hoofdstuk 4 zullen de financiën besproken worden en tot slot in hoofdstuk 5 de planning.

2. Partnerschap in Zutphen regenbooggemeente

In de gemeente Zutphen zijn twee partijen actief die zich specifiek richten op de lhbtqi+ gemeenschap. Dit zijn COC Deventer en Your Pride. Met beide organisaties worden vanuit de gemeente korte lijntjes en goede contacten onderhouden. Samen met deze partijen is deze regenboogagenda opgesteld.

2.1 COC Deventer

Het COC is een landelijke belangenorganisatie voor lhbtqi+'ers en werkt met regionale afdelingen. De gemeente Zutphen behoort tot het werkgebied van COC Deventer. Naast belangenbehartiging heeft het COC ook een aantal werkgroepen, waaronder Cocktail. Dit is een maatjesproject dat gericht is op het ondersteunen van lhbtqi+ asielzoekers.

"Het COC komt op voor de belangen van lhbtqi+ personen ofwel homoseksuele mannen, lesbische vrouwen, biseksuelen, transgenders, en intersekse en queer personen. Dat doet het COC al 75 jaar en in die tijd is heel wat bereikt. 'Van een totaal taboe halverwege de vorige eeuw tot voorlichting op elke school anno nu. Van strafbaarheid tot openstelling van het huwelijk. Van anonieme bijeenkomsten in achterafzaaltjes tot Paarse Vrijdag en Roze Zaterdag'³. Mede dankzij het COC wordt seksuele diversiteit de afgelopen jaren breder geaccepteerd. Maar tevreden achterover hangen is er nog niet bij; de acceptatie in Nederland is groot, maar nog niet onbeperkt en als al, dan vaak met mitsen en maren.

Het COC werkt met regionale afdelingen. Zutphen behoort tot het werkgebied van COC Deventer. In Zutphen is een COC ambassadeur actief, die nauw samenwerkt met de gemeente Zutphen en met tal van betrokken instellingen, zoals de GGD, scholen, Your Pride, sportverenigingen, maatschappelijke instellingen en instellingen voor ouderen. Samen staan wij voor een beter begrip voor en grotere acceptatie van lhbtqi+ personen en zetten wij ons ervoor in dat ook lhbtqi+ personen een goed Zutphens bestaan kunnen leiden."

- Cor Witbraad, COC ambassadeur

2.2 Your Pride

Jongerenorganisatie Your Pride is ontstaan in maart 2021 en vindt onderdak bij WALHALLAb. Your Pride organiseert maandelijks activiteiten voor lhbtqi+ jongeren in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar en wordt gerund door vrijwilligers. Hun activiteiten hebben als doel om een veilige ontmoetingsplek te creëren voor de doelgroep, waar ook ruimte is om een serieus gesprek te voeren over onderwerpen zoals pesten en genderidentiteit.

"Wij van Your Pride merken dat er onder lhbtqi+ jongeren veel vraag is naar een plek waar zij zich veilig voelen, de mogelijkheid krijgen anderen te ontmoeten en gesprekken kunnen voeren over alles wat er in hun leven speelt. Van gender/seksuele identiteit tot problemen thuis, studietwijfels en alles daartussenin. Wij kunnen nu vol trots zeggen die veilige plek te zijn. Natuurlijk is het tijdens onze avonden en andere activiteiten ook enorm gezellig! Van voorlichtingsavonden tot zelfgemaakte Escape Rooms, elke Your Pride activiteit is totaal anders. Wat wel hetzelfde blijft is onze open atmosfeer, de veilige omgeving en het streven naar de perfecte balans tussen lol en educatie."

- Natan Vilters, Your Pride

³ Bron: Jaarverslag 2021 COC Nederland.

2.3 Kennispartners in en rondom Zutphen

Naast Your Pride en COC Deventer zijn er ook een aantal kennispartners die regionaal of landelijk actief zijn en beschikken over specifieke kennis over de lhbtq+ doelgroep. Ook zij zijn belangrijk om in deze regenboogagenda te noemen en om bij de uitvoering ervan te betrekken.

GGD Noord- en Oost-Gelderland

De GGD Noord- en Oost-Gelderland is een belangrijke kennis- en samenwerkingspartner op het gebied van lhbtq+, jongeren en seksuele gezondheid. De GGD verstrekt jaarlijks subsidies in het kader van de gezonde school. Hiervan zijn in het verleden ook activiteiten in het kader van bijvoorbeeld Paarse Vrijdag georganiseerd.

Daarnaast is het project SchoolsOUT ook afkomstig van de GGD (Gelderland Zuid). Deze interventie is gericht op het verbeteren van de sociale veiligheid van lhbtq+ jongeren op (de middelbare) school. In hoofdstuk 3 zal hier nader op in worden gegaan.

Antidiscriminatievoorziening Art. 1

Voor iedere gemeente is het een wettelijke taak om een antidiscriminatievoorziening (ADV) te hebben. In Zutphen is dit Art. 1 Noord Oost Gelderland⁴. Hier kunnen inwoners terecht als zij te maken hebben gehad of getuige zijn geweest van discriminatie. Ook verzorgt Art. 1 voorlichting, advies en training over het bewust worden van en omgaan met discriminatie. Jaarlijks publiceert Art. 1 samen met andere lokale ADV's, de politie en het Openbaar Ministerie een discriminatiemonitor over Oost-Nederland.

Movisie

Movisie is een kennisbureau voor maatschappelijke vraagstukken en beschikt over veel informatie over lhbtq+ (beleid). Ook bieden zij diverse e-learnings aan, variërend van "Contact met transgenderpersonen in de publieke dienstverlening" tot "Hoe ondersteun je lhbt-ouderen bij hulpvragen?". Verder is Movisie betrokken bij het leernetwerk lhbtq+ van de provincies Gelderland en Overijssel, waar de gemeente Zutphen ook bij aangehaakt is.

John Blankenstein Foundation

De John Blankenstein Foundation is een stichting die zich inzet voor de emancipatie van lhbtq+'ers in de sport. De stichting biedt op vrijwillige basis cursussen en lezingen aan voor (jeugd)trainers, sporters en andere geïnteresseerden.

⁴ <https://art1-nog.nl/>

3. Plan van aanpak 2022-2025

De eerste helft van 2022 is gebruikt om in gesprek te gaan met COC Deventer, Your Pride en de GGDNOG over het opstellen van het plan van aanpak. Hierin is tevens het Plan van aanpak van de initiatiefgroep LHBTI+ meegenomen. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van informatie van Movisie en de John Blankenstein Foundation.

Het doel van de regenboogagenda is het normaliseren van lhbtqi+ en het verbeteren van de (sociale) veiligheid voor deze groep. Dit zal worden gedaan door acties uit te zetten op de volgende vier deelgebieden:

- Gemeentelijke organisatie, communicatie en veiligheid
- Jongeren en onderwijs
- Sport
- Zorg, welzijn en ouderen

3.1 Gemeentelijke organisatie

Als regenbooggemeente heeft Zutphen een voorbeeldfunctie te vervullen. Om hier invulling aan te geven zullen de volgende uitgangspunten gehanteerd worden:

Uitgangspunten uitvoering regenboogagenda

1. De gemeente is zichtbaar een regenbooggemeente en draagt zich als zodanig uit, zowel in de publieke ruimte als online.
2. De gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan het verbeteren van de sociale veiligheid van lhbtqi+'ers en pakt waar nodig de rol van aanjager of verbinder.
3. De gemeente zorgt ervoor dat lhbtqi+ structureel op de agenda blijft staan, zowel intern als bij externe partners. Hierbij kan gedacht worden aan scholen, sportverenigingen, zorgorganisaties en maatschappelijke partners.
4. De gemeente is onderdeel van het leernetwerk lhbtqi+ van de provincies Gelderland en Overijssel en onderhoudt actief contact met buurgemeentes over het onderwerp.
5. De gemeente blijft middels een jaarlijks regenbooggesprek in gesprek over lhbtqi+, met zowel inwoners als maatschappelijke organisaties.
6. Daar waar het aan de orde is wordt verder gekeken dan lhbtqi+'ers, naar andere groepen die in een vergelijkbare positie verkeren.
7. De gemeente ziet toe op de voortgang van de uitvoering van de regenboogagenda en informeert de gemeenteraad hier twee keer per jaar over.

Ook zet de gemeente in op inclusieve communicatie en wordt er actief gecommuniceerd over activiteiten en faciliteiten voor de lhbtqi+ doelgroep. Concreet betekent dit:

Gemeentelijke communicatie

- Op de gemeentewebsite is de pagina over Zutphen regenbooggemeente goed vindbaar en compleet. Hier staat uitleg over de betekenis van de regenbooggemeente, relevante informatie m.b.t. initiatieven voor de doelgroep en links naar de kennispartners, waaronder de antidiscriminatievoorziening.
- De gemeente hanteert een vlagbeleid bij voor de doelgroep belangrijke dagen en momenten.
- De gemeente staat ook online stil bij voor de doelgroep belangrijke dagen en momenten.
- De gemeente communiceert zo veel mogelijk genderinclusief.
- Bij gemeentelijk informatiemateriaal wordt niet uitgegaan van de heteronorm en wordt aandacht besteed aan inclusief beeldmateriaal.

Veiligheid

Veiligheid is een onderwerp dat erg leeft onder de lhbtq+ doelgroep. Op dit onderwerp valt nog veel terrein te winnen. Uit het onderzoek naar de veiligheid van lhbtq+'ers uit 2021 bleek 68% van de geënquêteerden niet of niet altijd affectie te kunnen tonen in het openbaar. Ook kreeg meer dan een kwart te maken met verbale agressie en voelt ongeveer 3 op de 5 zich soms onveilig op straat.

Een bijkomend (landelijk) probleem is de lage meldingsbereidheid bij discriminatiezaken. Als iemand slachtoffer is geweest van lhbtq+ gerelateerde intimidatie, bedreiging of verbaal of fysiek geweld, wordt dit vaak niet gemeld. Gevolg hiervan is dat het moeilijk in te schatten is hoe vaak lhbtq+ gerelateerd geweld voorkomt.

Acties ter bevordering van de veiligheid

- De vindbaarheid van de antidiscriminatievoorziening verbeteren.
- Workshop Roze in Blauw organiseren bij politie.
- Contact zoeken met Zutphense horeca en het gesprek aangaan over de situatie aldaar.
- Safe havens voor de doelgroep in de binnenstad, waar zij terechtkunnen als zij zich onveilig voelen (bijv. d.m.v. een sticker op de deur van horecagelegenheid).

Vlagdagen

De lhbtq+ gemeenschap kent veel themadagen⁵ die in het teken staan van een bepaalde (sub)groep of onderwerp binnen de gemeenschap. Als gemeente kiezen wij ervoor om qua vlagdagen de drie bekendste dagen aan te houden, waarop op veel plekken zichtbaarheid en activiteiten voor de doelgroep zijn. Op deze dagen hangen wij de regenboog Progress Pride-vlag⁶ uit:

Overzicht vlagdagen

- International Day Against Homophobia and Transphobia (17 mei)
- Coming-Out dag (11 oktober)
- Paarse Vrijdag (tweede vrijdag van december)

3.2 Jongeren en onderwijs

Uit de Gezondheidsmonitor jongvolwassenen 2019⁷ van de GGD blijkt dat er in de gemeente Zutphen nog altijd een aanzienlijke groep jongeren is die homoseksualiteit (20%) en transgenders (41%) (een beetje) raar of verkeerd vindt.

Als gemeente Zutphen vinden wij het erg belangrijk dat jongeren op school zichzelf kunnen zijn en dat zij de ruimte voelen om hun identiteit te kunnen ontdekken. Daarom is het erg belangrijk dat school bij uitstek een veilige plaats is, waar niemand wordt gepest of buitengesloten vanwege diens gender- of seksuele identiteit.

In maart 2022 heeft de eerste bijeenkomst rondom lhbtq+ op school plaatsgevonden, op initiatief van de gemeente. Bij deze bijeenkomsten waren zorgcoördinatoren en/of betrokken docenten aanwezig van de middelbare scholen, evenals een afvaardiging vanuit COC Deventer en Your Pride. Tijdens deze bijeenkomst stond het uitwisselen van ervaringen en het ophalen van best practices centraal.

⁵ Zie bijlage 1 voor een toelichting over de betekenis van deze dagen.

⁶ <https://expreszo.nl/progress-pride-vlag/>

⁷ <https://www.kvnog.nl/cijfers>

Gender en seksualiteit zijn onderwerpen die erg leven onder jongeren en waar ook nog de nodige onwetendheid en onbegrip over bestaan. Op scholen blijkt “homo” nog altijd een populair scheldwoord te zijn. Daarnaast blijkt ook dat niet alle docenten ingrijpen als dit gebeurt of niet weten hoe zij hierop moeten reageren. Dit geldt ook voor aanspreekvormen zoals “die/diens en hen/hun”.

Ook vinden wij als gemeente Zutphen het erg belangrijk dat lhbtq+ jongeren een veilige plek hebben waar zij gelijkgestemden kunnen ontmoeten. Daarom zetten wij in op het financieel borgen van Your Pride, zodat hun maandelijkse bijeenkomsten doorgang vinden.

Jongeren bij een avond van Your Pride

GSA's

Op veel middelbare scholen zijn GSA's (Gender and Sexuality Alliance) actief. Een GSA is een veilige ontmoetingsplek voor lhbtq-leerlingen en leerlingen die solidair zijn met deze groep. Een jaarlijks terugkerend initiatief dat vaak vanuit GSA's georganiseerd wordt is Paarse Vrijdag op de tweede vrijdag in december.

De continuïteit van GSA's blijkt in de praktijk sterk samen te hangen met de aanwezigheid van actieve, betrokken leerlingen. Wanneer deze leerlingen echter van school gaan lopen GSA's geregeld leeg en starten zij niet altijd opnieuw meer op. Om deze reden is het belangrijk dat er ook vanuit de school zelf op wordt toegezien dat de GSA blijft voortbestaan.

SchoolsOUT

In juli 2022 is de pilot SchoolsOUT gestart in de gemeente Zutphen. SchoolsOUT is een erkende gezonde leefstijlinterventie, afkomstig uit Nijmegen, die gericht is op het creëren van een veilig schoolklimaat voor lhbtq+’ers. De interventie kent vier pijlers, te weten:

1. **Educatie:** Heeft onze school een doorlopende leerlijn over ‘seksuele en genderdiversiteit’?
2. **Zichtbaarheid:** Draagt onze school uit dat iedereen zichzelf kan zijn en mag houden van wie die wil?
3. **Zorg, signalering & begeleiding:** Is de zorgstructuur op onze school inclusief?
4. **Beleid & regelgeving:** Is aandacht structureel ingebed in ons schoolbeleid?

Het succes van SchoolsOUT is te herleiden naar de aanpak op maat voor scholen en het doorlopende karakter van de interventie. Vanuit het RIVM is voor het starten van de pilot een subsidie ter hoogte van €10.000 toegekend aan de GGD Noord- en Oost-Gelderland, met een looptijd tot en met juni 2023. In deze periode wordt gekeken wat een middelgrote gemeente zoals Zutphen nodig heeft om de interventie uit te rollen en wat de werkzame elementen ervan zijn.

Tijdens de pilotperiode wordt gefocust op het voortgezet onderwijs en het MBO. De SchoolsOUT-projectleider, die werkzaam is bij de GGD, begeleidt scholen bij het opstellen van een plan van aanpak, afgestemd op de doelen en de achtergrond van de betreffende school. De interventies richten zich zowel op leerlingen als op docenten. In juni 2023 zal een evaluatie opgeleverd worden met de opbrengsten en aanbevelingen over mogelijke vervolgstappen.

Qua planning ziet dat er als volgt uit:

Wat?	Wie?	Wanneer?
Pilot SchoolsOUT	GGD, gemeente, middelbare scholen en MBO	Juli 2022 – juni 2023
Nulmeting per school + plan van aanpak per school	Projectleider SchoolsOUT	September t/m december 2022
Informatiemateriaal ontwikkelen ter ondersteuning van middelbare scholen	Projectleider SchoolsOUT i.s.m. gemeente, COC en Your Pride	September 2022 t/m juni 2023
Sociale kaart m.b.t. lhbtq+ maken	Projectleider SchoolsOUT i.s.m. gemeente, COC en Your Pride	September 2022 t/m juni 2023
Evaluatie opstellen en vervolgstappen bepalen	Gemeente en SchoolsOUT	Zomer 2023

Actiepunten jongeren en onderwijs

- Van juli 2022 t/m juni 2023 een SchoolsOUT pilot draaien en evalueren.
- Halfjaarlijkse bijeenkomsten tussen zorgcoördinatoren faciliteren.
- Your Pride ondersteunen.

3.3 Sport

Sporten speelt een grote rol in het leven van veel mensen. Ruim de helft van de Nederlanders tussen 12 en 80 jaar doet aan sport. Maar er is in sport ook sprake van discriminatie. Vooral in mannelijke teamsporten kunnen lhbtqi+ personen te maken krijgen met vervelende opmerkingen, en zelfs met fysieke agressie van teamgenoten of tegenstanders. Meer dan een kwart van de homoseksuele mannen en lesbische vrouwen is op de sportvereniging niet open over hun seksuele oriëntatie⁸.

In de gemeente Zutphen hebben de voetbalverenigingen FC Zutphen en AZC zelf enthousiasme getoond om aan de slag te gaan met de lhbtqi+. Zij zijn in gesprek met het COC en de gemeente om tot een plan van aanpak voor de lange termijn te komen voor het verbeteren van de sociale veiligheid binnen de Zutphense sportwereld. De verwachting is dat wanneer de inspanningen van deze clubs succesvol blijken ook andere sportverenigingen het voorbeeld zullen volgen.

Hiervoor is ook contact opgenomen met de John Blankenstein Foundation. Het verbeteren van de situatie voor de doelgroep vergt een aanpak op maat, die afhankelijk is van het soort sport, de omvang van de vereniging en de leeftijd en gender van de sporters. Ook is een belangrijke rol weggelegd voor het bijscholen van jeugdtrainers op het gebied van het herkennen van lhbtqi+ gerelateerd pestgedrag en het voorkomen daarvan.

Een doorlopende rol voor het agenderen van het belang van inclusief sporten ligt bij het Zutphens Sport- en Accommodatiebedrijf (ZSA) en daarmee de buurtsportcoaches. Onderdeel van het plan van aanpak m.b.t. sport zal dus ook het bijscholen van de buurtsportcoaches zijn.

Tijdens het Sportcafé op 20 juni 2022 is het al kort gegaan over de vraag hoe inclusief de Zutphense sportwereld is. Het idee was om hieropvolgend een thema-avond rondom inclusie in sport te organiseren, maar hier bleek op dat moment (juli 2022) weinig animo voor te zijn.

Actiepunten sport

- Het Zutphens Sport- en Accommodatiebedrijf is de aanjager van inclusie in sport.
- De behoefte aan een inclusieve sportdag wordt onderzocht.
- Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor lhbtqi+ in sport, in samenspraak met FC Zutphen en AZC.

⁸ Movisie: Regenbooggids voor gemeenten (2022)

3.4 Zorg, welzijn en ouderen

Ook op het gebied van zorg en welzijn blijkt dat lhbtq+ nog altijd de nodige aandacht behoeft. Dit geldt voor jongeren én ouderen. Zo komt het in de praktijk voor dat lhbtq+ ouderen zich geregeld genooddaakt voelen om terug de kast in te gaan in verband met pesterijen en discriminatie. Om hiervoor een plan van aanpak op te stellen zal contact worden opgenomen met de organisatie Roze 50+⁹ en met Movisie. Hierna zal in gesprek worden gegaan met de ouderenzorgorganisaties in de gemeente Zutphen om het net op te halen en een plan van aanpak op te stellen.

Verder blijkt uit onderzoek dat lhbtq+’ers vaker te maken krijgen met huiselijk geweld en dat dit niet altijd herkend wordt door hulpverleners¹⁰. En is het voor lhbtq+ asielzoekers en statushouders geen vanzelfsprekendheid dat zij zichzelf kunnen zijn in Nederland.

Actiepunten zorg en welzijn

- Bijeenkomst voor partijen in het maatschappelijk middenveld.
- Aandacht voor de positie van lhbtq+ vluchtelingen en statushouders.
- Onderzoeken of organisaties voor ouderenzorg roze looper keurmerk kunnen krijgen.
- Aanbod rondom lhbtq+ kenbaar maken bij maatschappelijke partners.

⁹ Roze 50+ is een samenwerking tussen het COC en de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen, zie ook <https://www.roze50plus.nl/ambassadeurs/regio-oost>

¹⁰ <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2022-04/Onzichtbaar-Geweld-lhbt-en-huiselijk-geweld.pdf>

4. Financiën

In juli 2022 is het resterende regenboogbudget overgeheveld naar boekjaar 2022. Dit betekent dat er voor 2022 €13.500 beschikbaar is. Daarnaast is vanuit het RIVM een subsidie van €10.000 toegekend voor de periode van juli 2022 t/m juni 2023 voor het starten van de pilot SchoolsOUT.

Voor de meerjarenbegroting vanaf 2023 is een jaarlijks bedrag van €15.000 aangevraagd. Ten aanzien van het voeren van beleid op inclusie in het algemeen en voor lhbtq+ in het bijzonder is het goed om in het achterhoofd te houden dat resultaten vaak pas op de langere termijn te zien zijn. Daarom is het belangrijk om per jaar duidelijkheid te hebben over de beschikbare financiële middelen en te investeren met het oog op de lange termijn.

Het bestemmen van de financiële middelen gebeurt in de eerste plaats in samenspraak met COC Deventer en Your Pride. De onderstaande inzet betreft een raming; afhankelijk van waar komende jaren de prioriteiten komen te liggen kan de inzet van het budget worden bijgestuurd. Het uitgangspunt hierbij is dat op aangehaakt bij plekken waar energie zit om met lhbtq+ aan de slag te gaan. Ook zullen subsidieregelingen en de ontwikkelingen rondom het uitbreiden van SchoolsOUT nauwgezet in de gaten worden gehouden. Tot slot zal binnen de diverse beleidsterreinen gekeken worden hoe lhbtq+ hier integraal onderdeel van kan worden, binnen de bestaande financiële kaders.

Overzicht financiële middelen t.b.v. lhbtq+ en inclusie

Jaar	Budget	Dekking
2022	€10.000	RIVM
	€13.500	Eenmalig budget regenbooggemeente
2023	€15.000	Meerjarenbegroting
2024	€15.000	Meerjarenbegroting
2025	€15.000	Meerjarenbegroting

Totale jaarlijkse budgetten t.b.v. lhbtq+ en inclusie.

Inzet gemeentelijke middelen

Wat?	2022	2023	2024	2025
Jongeren en onderwijs	€9.500	€9.500 ¹¹	€12.000 ¹²	€12.000 ¹³
Communicatie en zichtbaarheid	€4.000	€2.500	€1.000	€1.000
Werkbudget t.b.v. nieuwe initiatieven	-	€3.000	€2.000	€2.000

¹¹ Afhankelijk van voortzetting SchoolsOUT, zie Bijlage 2 voor raming kosten hiervan.

¹² Idem.

¹³ Idem.

5. Planning

In 2022 ligt de focus op de deelonderwerpen jongeren/onderwijs en sport, omdat in deze domeinen reeds energie zit op het gebied van lhbtq+. Daarnaast is het van belang om de basisstructuur rondom lhbtq+ solide te maken. Dit betekent structureel financiële middelen beschikbaar te stellen ten behoeve van terugkerende activiteiten voor de doelgroep en het bevorderen van de zichtbaarheid vanuit de gemeente.

5.1 Gemeentelijke organisatie

Wat?	Wie?	Wanneer?
Aandacht besteden aan themadagen	Gemeente	Doorlopend
Aanjagende rol bij agenderen lhbtq+	Gemeente	Doorlopend
Toezicht houden op voortgang uitvoeringsagenda	Gemeente	Doorlopend, jaarlijks evaluatiemoment
Regenbooggesprek	Gemeente(raad), inwoners, maatschappelijke organisaties	Jaarlijks
Informatie regenbooggemeente toevoegen aan website	Gemeente	Najaar 2022
Vindbaarheid antidiscriminatievoorziening verbeteren	Gemeente	Najaar 2022
Cursus genderinclusief communiceren aanbieden	Gemeentebreed	Voorjaar 2023
Contact zoeken met Zutphense horeca	Gemeente	Voorjaar 2023
Workshop Roze in Blauw	Politie Zutphen	Najaar 2023

5.2 Jongeren en onderwijs

Wat?	Wie?	Wanneer?
Bijeenkomsten voor lhbtq+ jongeren tussen 13 en 23 jaar	Your Pride	Maandelijks
Bijeenkomsten met zorgcoördinatoren middelbare scholen	Zorgcoördinatoren, GGD, COC, Your Pride, gemeente Zutphen	Halfjaarlijks
Pilot SchoolsOUT	GGD, gemeente, middelbare scholen en MBO	Juli 2022 – juni 2023
Filmproject “Ik ben Levi”	Vanjelle producties, voor middelbare scholen en MBO	Laatste kwartaal 2022
Kennisbijeenkomst “Alles over transgender” met de Transketeers	GGD (organisator), professionals die met jongeren werken (doelgroep)	Oktober 2022
Nulmeting + plan van aanpak per school	Projectleider SchoolsOUT	September t/m december 2022
Informatiemateriaal ontwikkelen ter ondersteuning van middelbare scholen	Projectleider SchoolsOUT i.s.m. gemeente, COC en Your Pride	September 2022 t/m juni 2023

Sociale kaart m.b.t. lhbtq+ maken	Projectleider SchoolsOUT i.s.m. gemeente, COC en Your Pride	September 2022 t/m juni 2023
-----------------------------------	---	------------------------------

5.3 Sport

Wat?	Wie?	Wanneer?
Inclusie onder de aandacht brengen bij sportclubs	ZSA	Doorlopend
Opzetten plan van aanpak lhbtq+ en sport	AZC, FC Zutphen, COC en gemeente	Najaar 2022
Uitrollen plan van aanpak lhbtq+ en sport	AZC, FC Zutphen, COC en gemeente	Voorjaar 2023
Bijscholen buurtsportcoaches	GGD, John Blankenstein foundation	Voorjaar 2023
Onderzoeken of er behoefte is aan een inclusieve sportdag	Buurtsportcoaches	Voorjaar 2023

5.4 Zorg, welzijn en ouderen

Wat?	Wie?	Wanneer?
Contact zoeken met Cocktail (COC maatjesproject voor asielzoekers)	Gemeente	Najaar 2022
Bijscholing jongerenwerkers, en sociaal werkers	Perspectief, jongerenwerk, GGD, Transvisie	Voorjaar 2023
Bijeenkomst voor ouderenzorg organisaties rondom lhbtq+	Roze 50+, COC, ouderenzorgorganisaties	Najaar 2023

5.5 Vlagdagen

Wanneer?	Wat?
17 mei	International Day Against Homophobia and Transphobia
11 oktober	Coming-Out dag
Tweede vrijdag van december	Paarse Vrijdag

Bijlage 1: Themadagen

Themadagen

De lhbtqi+ gemeenschap kent veel themadagen die in het teken staan van een bepaalde (sub)groep of onderwerp binnen de gemeenschap. Als gemeente kiezen wij ervoor om qua vlagdagen de drie bekendste dagen aan te houden, waarop op veel plekken zichtbaarheid en activiteiten voor de doelgroep zijn. Dit zijn:

- International Day Against Homophobia and Transphobia (17 mei)
- Coming Out dag (11 oktober)
- Paarse Vrijdag (tweede vrijdag van december)

De gemeente Zutphen hangt de regenboog Progress Pride-vlag¹⁴ uit op dagen die belangrijk zijn voor de doelgroep.

IDAHOT

De International Day Against Homophobia and Transphobia (IDAHOT) vindt jaarlijks plaats op 17 mei. Op deze dag, in het jaar 1990, werd homoseksualiteit van de lijst met ziektes van de Wereldgezondheidsorganisatie geschrapt. Tot op dat moment stond homoseksualiteit geclassificeerd als psychische aandoening.

Coming-Out dag

Coming-Out dag is een jaarlijks terugkerend moment op 11 oktober. Op deze dag wordt stilgestaan bij de 'coming-out'. Op veel plaatsen in het land worden in het kader van Coming-out dag evenementen georganiseerd.

Paarse Vrijdag

Paarse Vrijdag wordt jaarlijks op de tweede vrijdag van december georganiseerd. Op deze dag dragen (middelbare) scholieren en docenten paars om hun solidariteit met lhbtqi+’ers te tonen. Deze dag wordt met name op middelbare scholen georganiseerd, vaak door de GSA daar.

¹⁴ <https://expreszo.nl/progress-pride-vlag/>

Bijlage 2: Raming kosten SchoolsOUT

Gemeente	PO	VO	MBO	Totaal aantal scholen	Aantal uur projectleider p/w alle scholen	Totaalbudget SchoolsOUT
Nijmegen	43	27	1	71	28 uur	€127.000
Zutphen	20	7 ¹⁵	1 ¹⁶	28	11 uur	€50.100

Gemeente	Aantal scholen (VO + MBO)	Aantal uur projectleider p/w	Totaal € per school	Totaal SchoolsOUT VO + MBO per jaar
Nijmegen	28	15.5 uur	€1.789	€50.092
Zutphen	8	4.5 uur	€1.789	€14.312

¹⁵ Hierin zijn de Internationale Schakelklas (ISK) en de Anne Flokstraschool voor voortgezet speciaal onderwijs ook meegenomen.

¹⁶ N.B. Het ROC Nijmegen is qua omvang niet te vergelijken met ROC Aventus in Zutphen.

